

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för svenska språket

4SV300 Språkrådgivning och textvård, 30 högskolepoäng
Language Counselling and Corpus Planning, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/nordiska språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2025-01-27.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Examen på grundnivå om minst 180 hp inom valfritt huvudområde (inklusive 15 hp självständigt arbete), eller motsvarande, samt Svenska 3 eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna:

- redogöra för huvudsakliga drag i svensk språkvård och språkpolitik samt för den offentliga svenskans förändring,
- analysera språkets och texters strukturer och deras funktion i olika sammanhang,
- kritiskt granska och diskutera texter med stöd av rådande skriftspråksnormer i svenska språket,
- självständigt utforma och genomföra relevanta undersökningar inom fältet språkrådgivning och textvård.

Delkurs 1: Språkvård och språkpolitik (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- redogöra för de huvudsakliga dragen i samtida svensk språkvård och språkpolitik,
- diskutera nyanserat och kritiskt om språkbruk, språkvård och språkplanering utifrån en relevant forskningsbakgrund om svenskans variation och förändring,
- genomföra och redovisa en mindre språkbruksundersökning om språklig förändring och variation.

Delkurs 2: Språkets och texters strukturer (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- genomföra analys av grundläggande strukturer i texter
- redogöra för textaspekter som påverkar läsbarhet och sammanhang,
- analysera brukstexter från olika verksamheter med stöd av för kursen relevanta textanalytiska teoribildningar.

Delkurs 3: Klarspråk och praktisk språkrådgivning (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- tillämpa aktuella klarspråksprinciper i självständiga rådgivnings- och redigeringsuppgifter,
- praktiskt analysera och diskutera olika typer av brukstexter ur ett funktions- och mottagarperspektiv,
- metodiskt undersöka hur olika språkdrag kan påverka bearbetning av texter med hänsyn till textreception och läsbarhet,
- redogöra för möjligheter och begränsningar med teknologiska hjälpmedel i skrivande och språkgranskningsarbete.

Delkurs 4: Fältarbete (7,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- identifiera, analysera och diskutera brukstexter och deras drag i olika verksamheter,
- tillämpa relevanta teorier och metoder i analyser av brukstexter inom en specifik verksamhet,
- redovisa en självständigt utförd fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner samt opponera på en annan kursdeltagares arbete.

Innehåll

Språkrådgivning och textvård är en utbildning som vänder sig till personer med behov av och intresse för att granska, producera och analysera brukstexter i olika verksamheter. I kursen kombineras ett teoretiskt perspektiv med praktisk tillämpning i fyra delkurser. Med utgångspunkt i relevanta språkvetenskapliga teorier och metoder diskuteras språkriktighet och relationen mellan språknormer och språkbruk samt svenska språkets förändring. Kursen behandlar också hur praktisk språkvård kan bedrivas på myndigheter och i andra organisationer. I kursen ingår dessutom en fältstudie av textproduktion eller språkvårdsarbete inom ett valfritt relevant sammanhang.

Delkurs 1: Språkvård och språkpolitik (7,5 hp)

Delkursen introducerar och problematiserar förhållandet mellan språkbruk och språknormer i svenska språket. Vidare behandlas svenskans variation med tonvikt på hur språknormer har vuxit fram och förändrats. I kursen diskuterar de studerande

språkriktighetsproblem med utgångspunkt i autentiskt språkbruk. Dessutom tar delkursen upp betydelsen av medveten språkplanering inom språkvård och språkpolitik.

Delkurs 2: Språkets och texters strukturer (7,5 hp)

Delkursens sammanhållande tema är språkets och texters strukturer på flera nivåer. I kursen introduceras både grammatiska och kontextrelaterade analysingångar för att analysera läsbarhet samt samband och sammanhang i texter. Kursen tar upp och tillämpar verktyg för funktionell analys av brukstexter hämtade från olika autentiska verksamheter.

Delkurs 3: Klarspråk och praktisk språkrådgivning (7,5 hp)

Kursen fokuserar på hur praktiskt språkvårdsarbete kan bedrivas med utgångspunkt i språklagens krav på att den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig. Kursen ger ett fördjupat sammanhang om vad som kännetecknar det samtida myndighetsspråket. De studerande tränas i mottagaranpassad textrådgivning och i att tillämpa klarspråksprinciper. I kursen ingår också att utforska och pröva ett urval aktuella teknologiska hjälpmedel för textproduktion och språkgranskning.

Delkurs 4: Fältarbete (7,5 hp)

I delkursen omsätter de studerande teoretiska och praktiska kunskaper som de tillägnat sig inom området Språkrådgivning och textvård i ett fältarbete. I delkursen ingår att presentera sin fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner samt att diskutera arbetet i seminarieform.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av digitala föreläsningar och nätdistribuerat undervisningsmaterial. Vi använder oss av en digital lärplattform. Ett mindre antal digitala sammankomster kan förekomma.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1 består av tre delmoment: Yrkeslivsorientering (1,5 hp), Språkpolitik (3 hp) och Empirisk språkbruksundersökning (3 hp). Samtliga moment examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter. Yrkeslivsorientering betygsätts med betygen Underkänd eller Godkänd. Övriga två moment betygsätts med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 2 består av tre delmoment: Grammatik (1,5 hp), Läsbarhet (3 hp) och Textanalys (3 hp). Momentet Grammatik examineras genom onlinetentamen och övriga moment examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter. Momentet Grammatik betygsätts med betygen Underkänd eller Godkänd. Övriga två moment betygsätts med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 3 består av två delmoment: Klarspråk (5 hp) och Språkteknologi (2,5 hp). Båda momenten examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och betygsätts med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 4 består av ett samlat provmoment: Fältarbete (7,5 hp). Det examineras genom en skriftlig inlämningsuppgift med tillhörande opponering på medstudents arbete. Momentet, och därmed delkursen, betygsätts med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursen som helhet bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För

betyget Väl godkänd på hela kursen krävs betyget Väl godkänd på minst 19 hp.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:
4SV200 Språkrådgivning och textvård, 30,0 hp

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Språkvård och språkpolitik (7,5 hp)

Obligatorisk litteratur

Bylin, Maria (2019). Variation är evigt ny. Svensk språkvårds förhållande till språkvetenskapliga beskrivningar av språkssystemet och av långvarig variation. I: Bianchi, Marco, Håkansson, David, Melander, Björn, Pfister, Linda, Westman, Maria & Östman, Carin (red.), *Svenskans beskrivning 36. Förhandlingar vid trettiosjätte sammankomsten. Uppsala 25–27 oktober 2017*. Uppsala: Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet, s. 53–63. Tillgänglig online på:
<http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:1376338/FULLTEXT01.pdf> (11 sidor)

Bylin, Maria & Melander, Björn (red.) (2023). *Språkrådet rekommenderar. Perspektiv, metoder och avvägningar i språkriktighetsfrågor*. ISBN: 9789186959906. Stockholm: Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen. Tillgänglig online på: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1718953/FULLTEXT01.pdf> (292 sidor)

Hjertén Soltancharkari, Alma, Johansson, Pernilla & Spetz, Jennie (2023). *Språklagen i praktiken. En vägledning från Språkrådet*. Stockholm: Språkrådet. Tillgänglig online på: <https://sprakochfolkminnen.diva-portal.org/smash/get/diva2:1793364/FULLTEXT03.pdf> (102 sidor)

Holm Vågsland, Anna, Bugge Nordberg, Marinne, Pedersen, Simen & Kjelsaas, Iselin (2023). Klarspråk – en lönsom investering. *Sakprosa* 15(7). Tillgänglig online på: <https://doi.org/10.5617/sakprosa.10566> (9 sidor)

Josephson, Olle (2022). *Språkpolitik*. Stockholm: Morfem förlag. ISBN: 9789188419262. (320 sidor)

Karlsson, Susanna (2016). "Språket är väl lite som ett barn". Attityder till språkvård, språkförändring och normgivare i Språkrådets rådgivningspraxis. I: Gustafsson, Anna W., Holm, Lisa, Lundin, Katarina, Rahm, Henrik och Tronnier, Mechtild (red.), *Förhandlingar vid trettiofjärde sammankomsten för svenskans beskrivning, Lund den 22-24 oktober 2014*. Lund: Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet, s. 271–284. Tillgänglig online på: <http://portal.research.lu.se/ws/files/9055633/SveBe\ 34.webb.pdf>

(14 sidor)

Karlsson, Susanna & Karlsson, Ola (2017). Språkvården, språkbrukaren och bruket. I: Bendegard, Saga, Melander Marttala, Ulla & Westman, Maria (red.), *Språk och norm. Rapport från ASLA:s symposium, Uppsala universitet 21–22 april 2016*. ASLA:s skriftserie 26. Uppsala: ASLA: Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap, s. 55–61. Tillgänglig online på: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1156919/FULLTEXT02.pdf> (7 sidor)

Lind Palicki, Lena & Karlsson, Susanna (2020). Till doms över dom. Och över dom andra. En språkideologisk analys av en språkvårdsdebatt. *HumaNetten* 44, s. 175–206. Tillgänglig online på: <https://open.lnu.se/index.php/hn/article/view/2437/2219> (32 sidor)

Lind Palicki, Lena & Nord, Andreas (2015). Från demokratisk rättighet till tips och småknep i skrivandet. Några nedslag i det svenska klarspråksarbetet. *Sakprosa* 7(2). Tillgänglig online på: <https://doi.org/10.5617/sakprosa.938> (17 sidor)

Vogel, Anna (2019). To evaluate corpus planning. A case of a Swedish language policy action concerning terms for disability. *Current Issues in Language Planning* 1/21, s. 88–104. Tillgänglig online på: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14664208.2019.1601471> (17 sidor)

Artiklar och material som tillhandahålls via lärplattformen tillkommer (max 100 sidor).

Referenslitteratur

Språk för alla – förslag till språklag. Prop. 2008/09:153. Tillgänglig online på: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/sprak-for-alla-forslag-till-spraklag_gw03153/

Svenska Akademiens digitala resurser (u.å). SAOL, SO, SAOB och SAG: <https://svenska.se/>

Karlsson, Ola (red.) (2017). *Svenska skrivregler*. Fjärde upplagan. Stockholm: Liber. ISBN: 9789147111497. (308 sidor)

Språkkriktighetsboken (2016). Utarbetad av Svenska språknämnden. 2:a upplagan. Stockholm: Norstedts. ISBN: 9789175130682. (413 sidor)

Delkurs 2: Språkets och texters strukturer (7,5 hp)

Obligatorisk litteratur

Josefsson, Gunlög (2010). *Universitetsgrammatik för nybörjare*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144052045. (252 sidor)

Lagerholm, Per (2008). *Stilistik*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144019604. (412 sidor)

Nord, Andreas & Sörlin, Marie (2017). Med vardagens eller myndighetens ord? Ordval och kategoriseringar i offentliga e-servicemöten mellan enskilda och myndigheter. I: Sköldberg, Emma, Andréasson, Maia, Adamsson Eryd, Henrietta, Lindahl, Filippa, Lindström, Sven, Prentice, Julia & Sandberg, Malin (red.), *Svenskans beskrivning 35. Förhandlingar vid trettiofemte sammankomsten för svenskans beskrivning. Göteborg den 11–13 maj 2016*. Göteborg: Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet, s. 255–269. Tillgänglig online på: <http://hdl.handle.net/2077/52211> (15 sidor)

Nord, Andreas (2015). "Detta är helt galet i min värld". Privatpersoner och kommunföreträdare på nätet. I: Kahlin, Linda, Landqvist, Mats & Tykesson, Ingela (red.), *Språk och identitet: Rapport från ASLA:s symposium, Södertörns högskola 8–9 maj 2014*. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 5. Stockholm: Södertörns högskola, s. 123–136. Tillgänglig online på: <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:856771/FULLTEXT03.pdf> (14 sidor)

Ledin, Per (1997). Intertextualitet, smärta och ett mångstämmigt Apotek. I: Andersson, Roger & Patrik Åström (red.), *Till Barbro. Texter och tolkningar tillägnade Barbro Söderberg den 23 september 1997*. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet, s. 63–86. Tillhandahålls på lärplattformen. (24 sidor)

Kjærgaard, Anne, Gravengaard, Gitte, Collin, Winnie & Holk Jeppesen, Karen (2019). Myndigheder og borgere – modstandere eller samarbejdspartnere? Borgeres oplevelser af to versioner af et brev om sygedagpenge. *Danske Studier. Tidsskrift for dansk sprog, litteratur og folkeminder* 2019, s. 74–116. Tillgänglig online på: <https://tidsskrift.dk/danskestudier/article/view/147002> (43 sidor)

Ledin, Per (2000). *Veckopressens historia: Del II*. Rapporter från projektet Svensk sakprosa 29. Lund: Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet. Tillgänglig online på: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:656076/FULLTEXT01.pdf> (199 sidor)

Referenslitteratur

Josefsson, Gunlög (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. Lund: Studentlitteratur. 2:a upplagan. ISBN: 9789144052052. (205 sidor)

Delkurs 3: Klarspråk och praktisk språkrådgivning (7,5 hp)

Obligatorisk litteratur

Bylin, Maria & Melander, Björn (red.) (2023). *Språkrådet rekommenderar. Perspektiv, metoder och avvägningar i språkriktighetsfrågor*. ISBN: 9789186959906. Stockholm: Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen. Tillgänglig online på: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1718953/FULLTEXT01.pdf> (292 sidor)

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Wedin, Åsa & Lundin, Kerstin (2022). *Att skriva bättre i jobbet: en basbok om brukstexter*. Sjunde upplagan. Stockholm: Norstedts juridik. ISBN: 9789139025283. (191 sidor)

Englund Hjalmarsson, Helena & Guldbrand, Karin (2022). *Webbredaktörens skrivhandbok: klarspråk på nätet*. Sjunde upplagan. Stockholm: Under trappen. ISBN: 9789152723890. (I urval, ca 100 sidor)

Guldbrand, Karin & Englund Hjalmarsson, Helena (2023). *Skriva UX-texter: en komplett guide i att skriva texter för användarflöden*. Första upplagan. Stockholm: Morfem. ISBN: 9789188419354. (I urval, ca 150 sidor)

Karlsson, Ola (red.) (2017). *Svenska skrivregler*. Fjärde upplagan. Stockholm: Liber. ISBN: 9789147111497. (308 sidor)

Klarspråkhjälpen (digital resurs) (u.å). Institutet för språk och folkminnen. Tillgänglig online på: <https://www.isof.se/svenska-spraket/klarsprak/klarsprakshjalpen>

Nord, Andreas (2017). *Klarspråksarbete och yrkeslivsskrivande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Språkrådet. ISBN: 9789186959371. Tillgänglig online på: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1096504/FULLTEXT01.pdf> (44 sidor)

Rösare, Sara & Mattson, Anki (2021). *Uppdrag textgranskning: en bok om att förbättra andras texter*. Andra upplagan. Stockholm: ProductaNord. ISBN: 9789198125054. (169 sidor)

Hjertén Soltancharkari, Alma, Johansson, Pernilla & Spetz, Jennie (2023). *Språklagen i praktiken. En vägledning från Språkrådet*. Stockholm: Språkrådet. Tillgänglig online på: <https://sprakochfolkminnen.diva-portal.org/smash/get/diva2:1793364/FULLTEXT03.pdf> (102 sidor)

Wengelin, Åsa (2015). Mot en evidensbaserad språkvård? En kritisk granskning av några svenska klarspråksråd i ljuset av forskning om läsbarhet och språkbearbetning. *Sakprosa* 7(2). Tillgänglig online på: <https://doi.org/10.5617/sakprosa.983> (17 sidor)

Artiklar och material som tillhandahålls via lärplattformen tillkommer (ca. 100 s.)

Referenslitteratur

Myndigheternas skrivregler (2014). Stockholm: Institutet för språk och folkminnen, Språkrådet. ISBN: 9789138326251. Tillgänglig online på: <https://www.isof.se/utforska/vagledningar/myndigheternas-skrivregler> (156 sidor)

Språktikighetsboken (2016). Utarbetad av Svenska språknämnden. 2:a upplagan. Stockholm: Norstedts. ISBN: 9789175130682. (413 sidor)

Svenska Akademiens digitala resurser (u.å). SAOL, SO, SAOB och SAG: <https://svenska.se/>

Delkurs 4: Fältarbete (7,5 hp)

Obligatorisk litteratur

Litteratur från tidigare delkurser aktualiseras med utgångspunkt i studenternas enskilda projekt och väljs i samråd med kursens lärare.

Referenslitteratur

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Wedin, Åsa & Lundin, Kerstin (2022). *Att skriva bättre i jobbet: en basbok om brukstexter*. Sjunde upplagan. Stockholm: Norstedts juridik. ISBN: 9789139025283. (191 sidor)

Myndigheternas skrivregler (2014). Stockholm: Institutet för språk och folkminnen, Språkrådet. ISBN: 9789138326251. Tillgänglig online på: <https://www.isof.se/utforska/vagledningar/myndigheternas-skrivregler> (156 sidor)

Lagerholm, Per (2024 eller tidigare upplaga). *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144175102. (192 sidor)

Nord, Andreas (2017). *Klarspråksarbete och yrkeslivsskrivande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Språkrådet. ISBN: 9789186959371. Tillgänglig online på: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1096504/FULLTEXT01.pdf> (44 sidor)

Strömquist, Siv (2019 eller tidigare upplaga). *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144133843. (180 sidor)